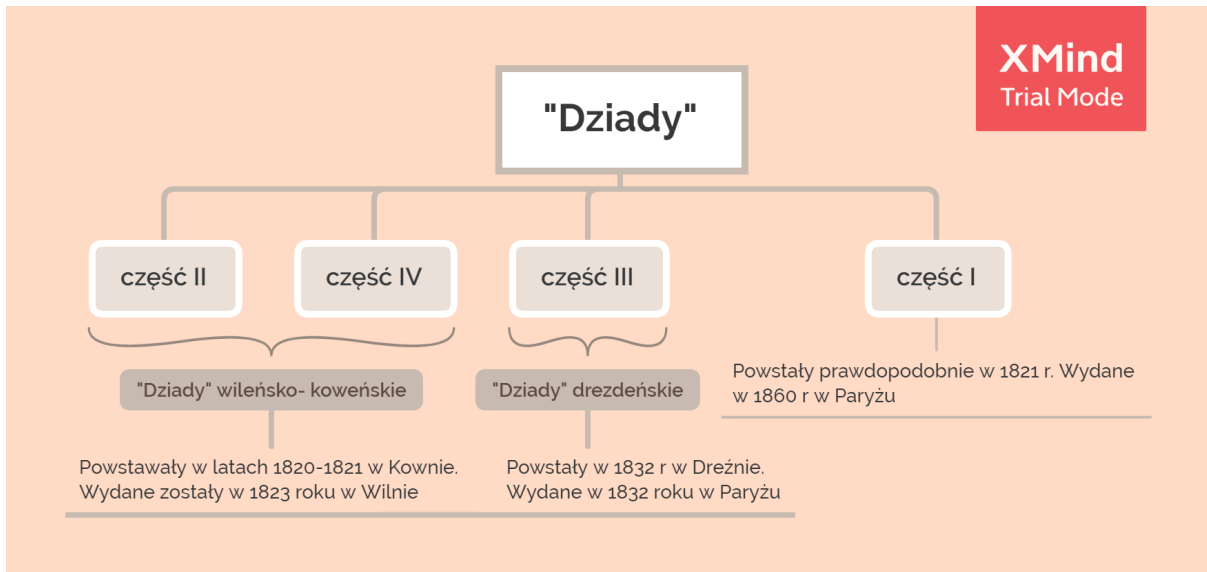

Dziady, część III

*

WSTĘP

Adam Mickiewicz pisze III część *Dziadów* rok po powstaniu listopadowym i w tym wstępie daje zarys historyczny tego, co wydarzyło się rok wcześniej, przypomina te wydarzenia Polakom.

Dziady stały się oddaniem czci poległym, wszystkim Polakom.

PROLOG

(Miejsce akcji- klasztor ojców Bazylianów, przy ulicy Ostrobramskiej w Wilnie. Pod klasztorem jest więzienie i akcja rozgrywa się w celi więzienia. Czas akcji- 1.11.1823 r)

Prolog ma charakter moralitetu. Duchy nie wystawiają go jednak na próbę, a tylko przysłuchują się temu, co mówi.

Bohater uważa, że sen jest czymś więcej niż tylko grą wyobraźni. Te sny przepowiadają mu przyszłość.

Więzień ten jest poetą.

Przemiana Gustawa w Konrada (bohater cyklu to Gustaw- Konrad)

Czas akcji nie jest przypadkowy- to czas sakralny, Święto Wszystkich Świętych. Czas ten nadaje przemianie Gustawa ważny wymiar.

Przemienia się z Gustawa (romantycznego kochanka) w Konrada (bojownika o sprawę narodową).

Przemiana ta jest metaforyczna.

SCENA I (Więzienna)

(Miejsce akcji- cela Konrada, która znajduje się pod kościołem. Czas akcji- Wigilia Bożego Narodzenia)

Scena ta jest związana z martyrologią polskiej młodzieży, historycznie możemy odnieść ją do filomatów.

W celi znajdują się więźniowie, których wypuścił stary żołnierz, Polak, który na starość pracuje w więzieniu. Jest nowy, porwany w Wigilię Bożego Narodzenia więzień- Żegota.

Więźniowie są przesłuchiвани i bici. Każdy z nich przebywa na co dzień w pojedynczej celi, z zabitymi deskami oknami. Jedzenie, które dostają jest albo zepsute, albo zatrute. Nie ma lekarzy. Więźniowie nie wiedzą, co dzieje się z ich rodzinami.

Metaforyczny sens bajki Żegoty

Zło kiedyś upadnie. Ci Rosjanie, którzy czynią tyle zła kiedyś upadną.

Szatan to car lub senator Nowosilcow.

Ziarna to naród polski, ta polskość, ten patriotyzm młodych Polaków.

Wgniatanie tych ziaren- car myśli, że wyniszczy w Polakach polskość, ale ona pochodzi od Boga i jest niezniszczalna, nawet, gdy car stosuje szatańskie metody. **Bóg dał Polakom wolność i nie pozwoli jej odebrać.** Boga nie da się oszukać.

Opowiadanie Jana Sobolewskiego

Jan Sobolewski jest świadkiem wywózki młodych studentów ze Żmudzi.

Ludzie, którzy opuścili mszę w kościele stali się niemymi świadkami tej sceny.

Więźniowie są wygłodzeni, pobici, okuci na nogach, mają ogolone głowy. Z każdej strony są pilnowani przez żołnierzy z bagnietami. W opowieści Jana Sobolewskiego są 3 historie:

1. dziesięcioletniego chłopca i jego kuli
2. Janczewskiego zamordowanego na oczach tłumu
3. Wasilewskiego, który padł i oteżał. Mickiewicz pokazuje **martyrologię Polaków, uświęca to męczeństwo** i przyrównuje do męki Chrystusa.

Sens piosenki Feliksa

Chcą się zemścić na carze za wszelką cenę.

Sens piosenki Konrada

Chce się zemścić za wszelką cenę, nawet gdyby miał to zrobić bez Boga.

Mała improwizacja

Motyw lotu- Konrad leci, jest to symbol **poetyckiego natchnienia**, przenosi się w sferę metafizyczną/ duchową.

Konrad czuje się jak prorok- wie, jaka będzie przyszłość.

Orzeł- wolność i piękno. Kruk- zło, symbol pychy.

SCENA II (Wielka improwizacja)

(Miejsce akcji- cęła Konrada pod kościołem. Czas akcji- noc Bożego Narodzenia)

Jest to wielki romantyczny monolog. Konrad w tej scenie **bluźni przeciw Bogu**.

Czas akcji to czas sacrum. Wtedy Konrad **rodzi się jako poeta- wieszcz**, jako postać która jest jedyna w swoim rodzaju. Ten czas sacrum wynosi go ponad przeciętność.

Konrad czuje się nierozumiany przez ludzi. Czuje się tak, ponieważ on czuje więcej, gwałtowniej, mocniej- nie ma słów, którymi mógłby to opisać, wyrazić i nie ma ludzi, którzy mogliby go zrozumieć, a jedynym godnym odbiorcą jego pieśni jest **Bóg i natura**. Z jednej strony Konrad ubolewa, że ludzie nie rozumieją tego, co pisze, a z drugiej sam odrzuca ich jako odbiorców.

Jego postawa wobec ludzi, innych twórców i Boga jest niejednoznaczna.

Konrad jest przekonany o swojej wielkości. Ta jego poezja jest tak potężna, że tworzy nowe światy- **jest demiurgiem**. On porównuje się do Boga- On tworzył słowem i słowo Konrada też ma, według niego, taką moc. On czuje się większy od Boga, ponieważ Bóg stworzył świat przejściowy, wanitacyjny, a on, Konrad, pisząc, **tworzy świat nieśmiertelny**. Konrad wywyższa się ponad wszystkich.

Według Konrada jego moc poezji wynika z tego, że przekracza granice metafizyczne. On ma moc tworzenia dokładnie stąd, skąd Bóg wziął swoją moc.

- ★ Moc ta wyraża się przez to, że tworzy coś nieśmiertelnego (w swoich wierszach zaklina świat w nieśmiertelność).
- ★ Moc ta polega na uniesieniu poetyckim. Konrad wylatuje z tego, co ziemskie, wylatuje z ciała. Dzięki tej mocy twórczej dotrze do Boga.
- ★ Moc ta wzięła się stąd, że czuje mocniej, głębiej, gwałtowniej.

Konrad uważa, że jest wybitny i wyjątkowy. Uważa, że jest lepszy od innych ludzi, proroków, mędrców, a nawet od Boga, ponieważ może stworzyć lepszy świat- szczęśliwy i nieśmiertelny.

Postawa prometejska- jednostka cierpi za zbiorowość, w tym wypadku Konrad cierpi za naród. Drugi element tej postawy to bunt wobec Boga, albo jakiejś siły nadrzędnej.

SCENA III (Egzorcyzmy)

(Miejsce akcji- cela Konrada. Czas akcji- Boże Narodzenie)

Do więzienia przychodzi ksiądz Piotr. Nie jest on więźniem, przychodzi, aby modlić się z więźniami. Odprawia również egzorcyzm na Konradzie, ponieważ **przez Konrada przemawia szatan**.

Konrad nie zostanie potępiony na wieki, ponieważ

- ★ ktoś się za niego modli (anioł stróż i ks. Piotr)
- ★ szanował Matkę Bożą
- ★ kochał swój naród

Bunt, który wzniesił przeciwko Bogu nie był z powodu pychy i głupoty, był przejściowy i miał swoje podłoże- wynikał z miłości do narodu.

Przed wiecznym potępieniem Konrada uchroniło także to, że nie zdążył wypowiedzieć największego bluźnierstwa- **nazwać Boga carem** (czyli szatanem- tak wynikało z bajki Żegoty), a także to, że zemdlął.

SCENA IV (Widzenie Ewy)

(Miejsce akcji- dom pod Lwowem. Czas akcji- północ)

Mickiewicz odniósł się tutaj do swojej biografii- postać Ewy została oparta na Henriecie Ewie Ankwiczównie, do której Mickiewicz żywił głębsze uczucie.

Ewa doświadcza wizji Matki Boskiej. Doświadcza jej, **ponieważ była prostoduszna, pobożna i pokorna**. Konrad z kolei wręcz przeciwnie był arogancki i pyszny. Dlatego ona otrzymała dar widzenia, a Konrad nie.

SCENA V (Widzenie księdza Piotra)

(Miejsce akcji- cela księdza Piotra¹)

Pod względem ideowym ta scena jest najważniejsza. Mickiewicz w niej wyraża wszystkie te poglądy, które towarzyszyły mu podczas pisania III części *Dziadów*.

Ksiądz Piotr modli się leżąc krzyżem- **okazuje pokorę tak jak Ewa, dlatego zostanie mu udzielona łaska rozmowy z Bogiem**, która będzie mieć kształt 3 obrazów.

Każdy obraz ma związek z życiem Jezusa Chrystusa; elementy te odczytujemy i w kontekście utworu, i historii Polski.

- ★ Obraz pierwszy odwołuje się do narodzin Jezusa, czyli do Bożego Narodzenia- a konkretniej do rzezi niewińtek, kiedy Herod chciał zgładzić wszystkie dzieci, bo bał się że któreś z nich go obali. Herodem jest car.

Zguba tych młodych ludzi polega na wywózce ich na Syberię.

Droga na Syberię krzyżuje się jak droga krzyżowa Chrystusa- **sakralizacja**.

A imię jego czterdzieści i cztery- tajemniczy cudzoziemiec, który jest wskrzesicielem i obrońcą. Jest to ktoś, kto **poprowadzi Polaków do zwycięstwa, do wolności**.

Jest to najbardziej tajemniczy fragment dzieła. Do dziś nie wiadomo, kogo Mickiewicz miał na myśli.

- ★ Drugi obraz nawiązuje do męki Jezusa- do Jego procesu, drogi krzyżowej, ukrzyżowania i śmierci na krzyżu, czyli do świąt Wielkiej Nocy.

Chrystusem jest naród polski, Polska. To Polska niesie krzyż, będzie ukrzyżowana i umrze. Ten przyglądający się motłoch to inne narody europejskie.

Galowie to Francuzi²- Piłat, który umywa ręce, ponieważ nie pomógł Polsce.

Matka stojąca pod krzyżem to wolność, upersonifikowana idea wolności.

¹ pokój w klasztorze.

² Galicja to starożytna nazwa Francji.

Krzyż, na którym ukrzyżowano Polskę to trzech zaborcy- trzy ramiona krzyża oznaczają trzech zaborców. Rakus to Austriak, Borus to Prusak, Moskal to Rosjanin. Żołnierze którzy są pod krzyżem to żołnierze reprezentujący te armie. Najbardziej agresywny jest Rosjanin, to on przebił bok Chrystusa.
Śmierć Jezusa na krzyżu to klęska powstania listopadowego.

★ Trzeci obraz nawiązuje do zmartwychwstania Jezusa.
Ta wizja księdza Piotra staje się przepowiednią. Ma charakter profetyczny, czyli przepowiada przyszłość. Propeta to wieszcz, który dzięki Bożej sile może przepowiadać przyszłość.

Koncepcja historiozoficzna wynikająca z tej sceny

Mesjanizm- zbiorowość, cały naród cierpi w imię wolności innych zniewolonych narodów. Polacy cierpią, ponieważ taka jest ich rola, to Bóg wybrał ich, aby cierpieli w imię wolności innych narodów. Mickiewicz przyrównuje Polaków do Mesjasza- sakralizuje to cierpienie.

Polska Chrystusem narodów, czyli naród polski jest Mesjaszem, zbawicielem. To oznacza, że Polska w czasie zaborów cierpi, ale cierpi w imię wolności innych narodów, to Polska ich wybawi.

I widzenie Ewy, i widzenie księdza Piotra ma charakter mistyczny. Jest na poziomie ducha, a nie świata materialnego.

Cichy bohater romantyczny

Jest pokorny, cichy, modlący się. Taki jest ksiądz Piotr.
Przeciwstawiony zbuntowanemu i aroganckiemu Konradowi.

SCENA VI (Sen Senatora)

(Miejsce akcji- pokój senatora; jego sen przenosi akcję do pałacu carskiego)

Do senatora Nowosilcowa we śnie przychodzą diabły i zabierają go na chwilę do piekła. Jednak nie pokazują mu tego, co tak naprawdę się stanie, ponieważ mógłby się jeszcze nawrócić. Diabły utwierdzają senatora w przekonaniu, że postępuje słusznie.

Z tego snu wynika, że Nowosilcow najbardziej boi się niełaski cara, upadku ze stanowiska. Kariera, którą robi senator jest dla niego synonimem szacunku i prestiżu. Ludzie szanują go dzięki temu stanowisku, a gdy car we śnie go zignorował, to inni również go ignorowali (tak naprawdę ludzie ci darzyli go fałszywym szacunkiem, tylko przed carem).

Z tej całej sceny wynika, że Nowosilcow jest małym, pyszałkowatym, zadufanym w sobie człowiekiem, któremu potrzebny jest splendor i ludzki zachwyt żeby lepiej się czuć. A żeby ludzie go szanowali to potrzebne mu jest to uznanie cara.

Diabły cieszą się nad jego łóżkiem- one doskonale zdają sobie sprawę, że ten człowiek robi takie rzeczy, że zasłuży sobie na piekło. I nie muszą mu w tym za bardzo pomagać, bo Nowosilcow jest taki podły i zły, że trafi do piekła bez ich większego wysiłku.

SCENA VII (Salon³ warszawski)

(Miejsce akcji- salon w Warszawie)

Dziady bardzo długo były uważane za dramat niesceniczny, jednak ta scena jest jedną z najbardziej genialnych scen do wystawienia na deskach teatru.

Na tej scenie jest podział. To tylko mit, że wszyscy Polacy to jedna rodzina, że wszyscy Polacy chwycili za broń. Zrobiła to tylko garstka młodych oficerów. To oni zdobyli belweder, zdobyli broń i zaczęli powstanie, które nie było do końca przygotowane, a być może, gdyby arystokracja pomogła powstańcom, to powstanie potoczyłoby się inaczej.

Ta scena jest krytyką arystokracji, Polaków którzy wykazali się brakiem zjednoczenia.

Wynarodowienie polskiej arystokracji:

- ★ nie mówią po polsku, tylko po francusku; nieświadomość swojego narodu
- ★ wynaradawiali się świadomie- kultura polska ich nuży, nie rozumieją jej, nie rozumieją języka polskiego- **kosmopolityzm**- brak związku z narodem, z tradycjami swojego narodu.
- ★ rozmawiają o sielskich tematach, charakterystycznych dla sentymentalizmu, a o tym, co teraz jest ważne nie- wolą tworzyć i czytać literaturę sielankową, niż narodową, bo sprawia im to większą przyjemność (np. lekceważono twórczość Niemcewicza).
- ★ wiedzą, co dzieje się w innych państwach, a o sytuacji we własnym nie wiedzą; czerpią wzorce z innych krajów- kosmopolityzm.

Opowieść o Cichowskim

Szambelan zlekceważył Adolfa i jego opowieść. Słuchanie historii o Cichowskim jest niebezpieczne, więc wyszedł wcześniej, żeby jej nie słyszeć- będzie udawać, że o niczym nie wie- ta postawa nazywa się **konformizmem**.

Serwilizm- postawa uległości wobec wroga, ponieważ czerpie się z tego jakieś korzyści.

Opowieść ta to przykład cierpienia, martyrologii Polaków.

Cichowskiego wypuszczono, ponieważ był wrakiem człowieka- już nie zagrażał, a śledzono go dlatego, że liczone na to, że ktoś przyjdzie go odwiedzić i tym samym będzie można wyśledzić kolejną ofiarę lub uczestnika spisku, którego tak naprawdę nie było. **On ma stać się przynętą**.

Wypowiedź Piotra Wysockiego

Mówi o wszystkich Polakach. **Przyrównuje ich do lawy**, dlatego że ta arystokracja jest zimna, beznamiętna, twarda i plugawa. Trzeba się przez nią przebić, aby zobaczyć ten wewnętrzny ogień- młodych Polaków- ich gorące serca, ich wieczny patriotyzm.

³ salon- miejsce, w którym spotykają się ludzie wykształceni. Słuchano wtedy koncertów młodych muzyków, rozmawiano o literaturze itp.

SCENA VIII (Bal u Senatora)

(Miejsce akcji- Wilno, Pałac Namiestnikowski)

Historia pani Rollison i jej syna

Do senatora Nowosilcowa przychodzi pani Rollison, aby prosić o łaskę dla syna siedzącego w więzieniu, pod zarzutem spiskowania. Była niewidoma, przyprowadziła ją pani Kmitowa i ks. Piotr, a jej jedyny syn- Jaś ją utrzymywał. Nowosilcow mówi jej, aby przyszła do niego później. Po chwili zwraca się do Pelikana i każe mu zaprowadzić panią Rollison do więzienia (niby do syna) i zamknąć ją w osobnej celi.

Pelikan i Doktor wymyślają, aby upozorować samobójstwo Jasia Rollisona. Oni nie mogą pozwolić tej matce spotkać się z synem. Jednak Jaś Rollison jakimś cudem przeżył.

Ta historia jest pokazana tak od środka- widzimy tylko wycinek czyjejś tragedii, a takich tragedii Nowosilcow namnożył bardzo wiele.

Jaś Rollison- **martyrologia polska**.

Pani Rollison- cierpiąca matka; **matka Polka**- kobieta, która rodzi syna patriotę, który poświęca się dla ojczyzny, a ta matka staje się **stabat Mater Dolorosa**.

Historia doktora i Pelikana

Pierwowzorem Doktora był ojczym Juliusza Słowackiego, August Bécu. Człowiek wykształcony ale jednocześnie rzeczywiście pracujący dla cara, posądzany o serwilizm i rzeczywiście Bécu zmarł rażony piorunem. Jednak to nie miało miejsca w tym pałacu, w czasie balu, przy liczeniu pieniędzy otrzymanych za zdradę. To wszystko już jest kreacją Mickiewicza.

Pelikan to również postać wzorowana na autentycznej osobie- Wacławie Pelikanie- po zakończonym procesie filomatów i filaretów został rektorem Uniwersytetu Wileńskiego- to mu się opłaciło.

I Doktor i Pelikan **to Polacy**. Mickiewicz pokazuje te postacie jako zdrajców, potworów. Oni donoszą, są złośliwi, małostkowi- ze spokojem policzkuje księdza, ukartowali samobójstwo Rollisona. Nowosilcow nic praktycznie nie musi robić. Pelikan i doktor potwierdzają, że **Polacy wcale nie są narodem zjednoczonym, że wielu z nich przechodzi na stronę wroga**.

Ksiądz Piotr ma siłę profetyczną- przepowiada Doktorowi śmierć i dlatego Nowosilcow kazał go odesłać, bał się go.

Spotkanie Konrada z księdzem Piotrem

Konrad za chwilę zostanie wywieziony. **Konrad nie pamięta księdza Piotra**- był nieprzytomny gdy odprawiał na nim egzorcyzmy, co sugeruje, że **w niego naprawdę wstąpił diabeł**. Ten ksiądz mu przepowiada że będzie zesłany.

SCENA IX (Noc Dziadów)

(Miejsce akcji- cmentarz. Czas akcji- Noc Dziadów)

Scena ta **zamyka cykl**- nawiązuje do *Dziadów*, części II. Pojawia się ta sama data, ta sama postać- Guślarz.

To tak, jakby minął cały rok- 1.11.1823 rodzi się Konrad, potem jest Wigilia Bożego Narodzenia. Jest możliwe także to, że ta scena ma miejsce tego samego dnia, co przemiana Gustawa.

USTĘP

Droga do Rosji

Ten fragment pokazuje, że Rosja jest wielkim, rozległym krajem, w którym panuje okropna zima. Tu jest motyw Syberii- **więzienia bez krat**, jest tak daleko od cywilizacji, panują tam tak srogie zimy, że nie ma jak stamtąd uciec; ucieczki się nie przeżyje.

Są tutaj niemieccy i francuscy żołnierze, którzy próbują coś zyskać, np. taniej kupić i wkupić się w łaski cara. Ta sugestia podpowiada, że car ma taką władzę, że boi się go każdy.

Tajemniczy więzień w kibitce jedzie na północ, przez Rosję, na Syberię. Możliwe, że więźniem tym jest Konrad.

Naród rosyjski jest traktowany przez cara tak samo jak Polacy. Rosjanie są tak samo zniewoleni. **Car powinien brać pod uwagę dobro narodu, ale tego nie robi.**

Przedmieścia stolicy

Budowle były zbudowane przez niewolników. Przedmieścia są zamieszkiwane przez dwór, który zimą wyjeżdża do miasta, ponieważ tam jest car. Ci ludzie mu się podporządkowują i wdzięczą.

Gdy car wyjeżdżał do stolicy i razem z nim ci ludzie, miasto to **stawało się miastem widmo**.

Petersburg

Car zachwyił się wielkimi stolicami europejskimi i **chciał stworzyć dla siebie miasto na wzór tych stolic**. Miał kaprys, aby to zrobić i rozkazał zbudować sobie stolicę na bagnie, przez co, przy tej budowie, wielu ludzi zginęło.

Pomnik Piotra Wielkiego

Pod pomnikiem spotyka się dwóch młodych ludzi- poeta rosyjski i polski zesłaniec.

Porównanie dwóch pomników: Piotra Wielkiego i Marka Aureliusza

W pomniku cara uwidacznia się jego despotyzm i tyrania. Cały ogrom tej budowli pokazuje, że car stoi wyżej nad wszystkimi ludźmi. **Nie ma on na uwadze dobra swojego narodu**. Z kolei, z pomnika Marka Aureliusza wyłania się **władca, który działa dla swojego narodu**.

Prawdziwym ojcem narodu nie jest tyran i despota (czyli car), a ktoś, kto troszczy się o swój naród (Marek Aureliusz).

Przeгляд wojska

Car jest bezlitosnym i okrutnym człowiekiem. Wskazuje na to to, że codziennie, tylko dlatego, że ma taki kaprys, organizuje kilkugodzinny przegląd wojsk, nie zważając nawet na trzydziestostopniowe mrozy. Dodatkowo z tej musztry robi prawdziwe widowisko, ściągając na nie nawet gości z zagranicy. W trakcie jednego przeglądu car specjalnie dał młodemu człowiekowi porywczego konia, aby ten zginął.

W tym świecie nie liczy się człowiek. Każdy ma kogoś, kogo się boi i kogoś, na kim może się odbić, pokazać swoją władzę. Pokazuje to chociażby ten sługa, który miał pilnować futra swojego pana i zamarzał, ponieważ ze strachu przed karą sam nie założył go, by się ogrzać.

Ludzie w tym państwie żyją w ciągłym strachu- jeden mężczyzna miał poszarpane wnętrzności, ale dostał rozkaz, aby nic nie mówić i z tego poddaństwa nie krzyczał, bo mógł go usłyszeć car. A ci ludzie, którzy zostali zdeptani podczas przeglądu wojsk musieli zostać jak najszybciej zakryci- ponieważ gdyby car ich zobaczył to nie miałby później humoru i nie jadłby mięsa z apetytem.

Oleszkiewicz

Młodzi ludzie szli brzegiem rzeki i spotkali człowieka, który wyglądał na szalonego, więc odeszli. Jednak jeden z nich poszedł za tym człowiekiem i usłyszał przepowiednię, że car zostanie za to wszystko ukarany.

Intencja powodzi- siła wyższa próbuje zalać to, co zbudował car.

Cara przyrównuje się do szatana- ta zatańska działalność zostanie kiedyś przez Boga ukarana- ludzie doczekają się Bożej sprawiedliwości.

Do przyjaciół Moskali.

Mówi tu Mickiewicz.

Pojawiają się elementy biograficzne Mickiewicza- Rylejew, Bestużew- on ich poznał, to dekabryści, jego przyjaciele.

Mickiewicz nie obwinia Rosjan o to co robią, bo rozumie że oni są do tego po prostu zmuszeni.

Pała nienawiścią do caratu- do systemu tej władzy.

Ten system zniewolił cały naród i on się do tego systemu przyzwyczaił. Dlatego Mickiewicz mówi: *Do przyjaciół Moskali*- mówi, że mają wspólnego wroga i jest nim cari i carat, a nie naród rosyjski.

Mickiewicz mówi, że śmierć, która spotkała jego przyjaciół jest lepsza, niż sroga kara niebios. Czyli, że to jest lepszy koniec, niż to co spotkało Nowosilcowa- on jest zdominowany, ale wcale o tym nie wie. Za to, jakim był okropnym człowiekiem zasłużył na potępienie.

DZIADY JAKO CYKL,

czyli co czyni Dziady cyklem?

- ★ Idea tego bohatera Gustawa-Konrada
- ★ Idea patriotyzmu i jednostkowego buntu
- ★ Idea samotnego bohatera- pojawia się we wszystkich częściach, niezrozumiany zbuntowany
- ★ Scena, która jest rozpoczęciem II części *Dziadów* jest powtórzona, jako ostatnia scena III części *Dziadów*

CECHY KONRADA, JAKO BOHATERA ROMANTYCZNEGO

- ★ jest poetą wieszczem
- ★ jest samotny, niezrozumiany, nadwrażliwy

- ★ buntuje się przeciwko Bogu, wynika to z poczucia wyższości
- ★ cierpi za naród

CECHY POETYKI GATUNKU

Dziady są dramatem romantycznym

CECHY DRAMATU ROMANTYCZNEGO

- ★ synkretyzm
 - rodzajowy (pojawiają się elementy i z epiki, i z liryki, i z dramatu)
 - gatunkowy (pojawiają się różne gatunki, z różnych rodzajów literackich)
- ★ bohater romantyczny
- ★ mieszanie konwencji utworu (złamanie zasady decorum)
- ★ elementy fantastyczne (złamanie zasady mimesis)
- ★ pojawiają się elementy moralitetu średniowiecznego
- ★ kompozycja epizodyczna
- ★ charakter otwarty dzieła
- ★ złamanie zasad trzech jedności

*grafika ta została wykonana przeze mnie, przy użyciu aplikacji do tworzenia map myśli i wykresów (stąd znak wodny w prawym górnym rogu obrazu).

Notatka jest autorstwa Karoliny Nowak